

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. S.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. L. S., advokátkou so sídlom v M., proti žalovanému **Fondu národného majetku Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Drieňová č. 27, **o náhradu mzdy s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 17 C 13/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. októbra 2008 sp.zn. 4 Co 424/07 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. októbra 2008 sp.zn. 4 Co 424/07 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 21. júna 2007 č.k. 17 C 13/07-65 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru v sume 1 291 834,-- Sk s príslušenstvom. Zároveň rozhodol, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil premlčaním uplatneného nároku poukazujúc na to, že neplatná výpoveď z pracovného pomeru bola doručená žalobcovi 18.2.1999, právo na náhradu mzdy si mohol uplatniť po prvýkrát nasledujúci deň 19.2.1999, no žalobu podal až 19.1.2007, teda po uplynutí zákonnej trojročnej premlčacej doby.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. októbra 2008 sp.zn. 4 Co 424/07 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Prvostupňový rozsudok považoval za správny aj keď z iného, než v ňom uvedeného dôvodu. Poukazujúc na § 61 ods. 1 Zákonníka práce (v znení účinnom do 1.4.2002) vyslovil názor, že žalobca nesplnil podmienku pre vznik nároku na náhradu mzdy v zmysle citovaného ustanovenia, pretože do právoplatného

skončenia konania o neplatnosť výpovede, t.j. do 18.3.2004, neoznámil žalovanému, že trvá na ďalšom zamestnávaní (toto oznámenie urobil až listom z 5.4.2004).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. Namietal odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré videl v tom, že odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal 31.7.2007, a napriek tomu, že vyjadril svoj nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, odvolací súd 29.10.2008, t.j. 14 dní po účinnosti novely O.s.p., rozhodol vo veci rozsudkom bez prejednania odvolania na pojednávaní. Odvolaciemu súdu tiež vyčítal, že jeho rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá oporu v podstatnej časti vo vykonanom dokazovaní, keďže už listom z 27.5.1999 oznámil žalovanému, že trvá na ďalšom zamestnávaní.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu vád konania uvedených v § 237 O.s.p. žalobca tvrdil, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm.f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

V prejednávanej veci je konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté. Odvolací súd totiž rozhodol bez prejednávania odvolania na pojednávaní, čím znemožnil žalobcovi realizáciu jeho procesného práva zúčastniť sa prejednávania veci vo svojej prítomnosti.

I keď Občiansky súdny poriadok v znení platnom od 15. októbra 2008, t.j. od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z., umožňuje odvolaciemu súdu (s výnimkou taxatívne určených prípadov) rozhodnúť o odvolaní aj bez nariadenia pojednávania, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné v odvolacom konaní začatom do účinnosti uvedenej novely, pokiaľ ide o otázku spôsobu prejednávania odvolania, použiť dovtedy platnú právnu úpravu.

K základným princípom právneho štátu patrí právna istota a dôvera občanov v platné právo. Všeobecne platí, že právne predpisy nepôsobia späť (*lex retro non agit*). Aj keď z ustanovenia § 372p ods. 1 O.s.p. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 15. októbra 2008) vyplýva, že na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú právne predpisy účinné od 15. októbra 2008, pri výklade tohto zákonného ustanovenia nemožno vychádzať z jeho doslovného znenia, ale je potrebné uplatniť výklad ústavne súladný, ktorý ako generálne výkladové pravidlo vyžaduje čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa názoru dovolacieho súdu je ústavne súladným výkladom § 372p ods. 1 O.s.p. taký výklad, podľa ktorého sa síce nová procesná úprava použije aj na konania začaté pred jej účinnosťou, no s výnimkou takých procesných situácií, v ktorých by jej použitie bolo porušením princípu právnej istoty a v rámci neho porušením zásady dôvery v platné právo a zásady zákazu tzv. pravej retroaktivity. Z povahy procesného práva plyní, že zmeny, ktoré prináša procesné

právo nové, môžu pôsobiť výlučne odo dňa nadobudnutia účinnosti nového zákona, a to aj pre konania, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou (zásada nepravej spätnej účinnosti novej úpravy). Všeobecne platný zákaz pravej retroaktivity však vyžaduje, aby tie účinky, ktoré doterajšia procesná úprava spájala s určitými procesnými úkonmi zostali zachované aj naďalej. Negatívne vyjadrenie tejto zásady vyznieva v záver, že ak s určitými úkonmi doterajšie procesné právo žiadne účinky nespájalo, potom zostáva aj takýto účinok zachovaný, to znamená, že účinky, ktoré určitému procesnému úkonu prisudzuje až nová úprava, nastanú len za predpokladu, že úkon bol urobený za účinnosti novej úpravy. V súvislosti so spôsobom prejednávania odvolania to potom znamená, že ak odvolanie bolo podané pred účinnosťou novely O.s.p., ktorá tento spôsob zásadne zmenila, mal sa odvolací súd v tejto otázke riadiť dovtedy platnou právnou úpravou, t.j. ustanovením § 214 ods. 1 O.s.p. v znení do 14. októbra 2008. Na prejednanie odvolania bol preto povinný nariadiť pojednávanie (ak neboli splnené podmienky podľa odseku 2 alebo 3 uvedeného ustanovenia pre možnosť prejednávania odvolania bez pojednávania). Aj keď povinnosť odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie nebola priamym účinkom tohto opravného prostriedku (s podaním odvolania spája procesné právo tzv. suspenzívny a devolutívny účinok), existencia tejto povinnosti zaručovala účastníkovi odvolacieho konania právo na prejednanie odvolania v jeho prítomnosti, ktoré ako základné právo na spravodlivé súdne konanie je chránené aj čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Rešpektujúc zásadu ochrany nadobudnutých práv vyplývajúcu z princípu dôvery v platné právo, nemôže byť účastník odvolacieho konania v dôsledku účinnosti novej právnej úpravy zbavený práva na prejednanie veci vo svojej prítomnosti, resp. možnosť realizácie tohto práva nemôže byť závislá od náhodilej udalosti, teda od toho, či odvolací súd odvolanie prejednal do účinnosti novej úpravy, alebo či tak urobil až potom.

Z preskúmanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalobca podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie 31.7.2007. Na výzvu prvostupňového súdu, či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, odpovedal listom z 28.9.2007 tak, že s takýmto postupom nesúhlasí. Spis bol predložený odvolaciemu súdu 8.10.2007, pričom tento o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania rozsudkom z 29.10.2008.

Vzhľadom na vyššie uvedený výklad odvolací súd tým, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, znamená porušenie práva na spravodlivý proces,

zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júla 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová